Veera Vilkama
Päällikkö
Moniheli ry
7.3.2022

Moniheli ry:n kirjallinen lausunto asuntopoliittisesta kehittämisohjelmasta vuosille 2021–2028 – Asuntopolitiikassa huomioitava Suomen väestön moninaistuminen

Moniheli ry kiittää mahdollisuudesta lausua Asuntopoliittisesta kehittämisohjelmasta vuosille 2021–2028.

Moniheli ry pitää erinomaisena, että asuntopoliittisen kehittämisohjelman tavoitteissa nostetaan esiin perus- ja ihmisoikeudet, eri väestöryhmien tarpeet, sosiaalinen kestävyys ja asumisen ja sen hinnan kokonaisvaltaiset vaikutukset yhteiskuntaan ja ihmisten elämään.

Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa nostetaan esiin asuntopolitiikan tiivis kytkeytyminen useisiin eri politiikkalohkoihin. Moniheli ry katsoo, että asuntopolitiikkaan kytkeytyy mainittujen osa-alueiden lisäksi myös kotoutumisen edistäminen. Kotoutumiseen tarvitaan koti. Globaalin muuttoliikkeen vaikutus asuntopolitiikkaan on hyvä tunnistaa ja ottaa huomioon myös asuntopoliittiseen päätöksentekoon liittyvässä ennakoinnissa.

Suomen väestö kasvaa maahanmuuton seurauksena. Suomen väestöstä ulkomaalaistaustaisia on n. 8 % eli 444 000 ihmistä. Ulkomaalaistaustainen väestö keskittyy suuriin kaupunkeihin ja puolet ulkomaalaistaustaisista asuu pääkaupunkiseudulla, jossa myös vuokramarkkinoiden tilanne on melko kireä. Pääkaupunkiseudulla myös ARA-asuntoihin on tuhansia aktiivisia hakemuksia.

Vuokra-asuntojen vuokrataso, koko, saatavuus ja sijainti vaikuttavat vieraskielisen väestön asumiseen sekä sijoittumiseen kaupungissa, erityisesti maahantulon alkuvaiheessa, sillä omistusasuminen yleistyy myös ulkomaalaistaustaisten keskuudessa pidemmän maassaoloajan myötä.

Vuokra-asuntomarkkinoilla vähemmistöt ovat eriarvoisessa asemassa ja kohtaavat etniseen taustaansa takia syrjintää. Syrjintä vaikeuttaa ihmisten mahdollisuutta löytää itselleen asunto ja rajaa vieraskielisten mahdollisuutta valita, missä he asuvat. Syrjintä vaikuttaa myös työnsaantiin ja näin olleen asumiseen käytettävissä oleviin tuloihin. Syrjinnän vaikutukset tulisi huomioida myös asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa ja sen toimenpiteissä liittyen mm. segregaation ennaltaehkäisyyn sekä asunnottomuuden poistamiseen.

Veera Vilkama
Päällikkö
Moniheli ry
7.3.2022

Moniheli ry pitää erinomaisena, että asuntopoliittiset toimenpide-ehdotukset sisältävät kohtuuhintaisten asuntojen tuotannon lisäämistä. Kohtuuhintaisten asuntojen tarve on suuri, ja 2010 luvulla yksityisissä vuokra-asunnoissa asuminen on yleistynyt myös ulkomaalaistaustaisten keskuudessa. Helsingissä vuoden 2017 jälkeen yksityisessä vuokra-asunnossa asuminen on ollut yleisempää kuin ARA-asunnossa asuminen. Yksityisillä vuokra-asuntomarkkinoilla neliövuokra on korkeampi kuin ARA-asunnoissa, joten tämä heijastuu suoraan elämiseen ja ruokaan käytössä oleviin varoihin. Moniheli ry pitääkin hyvänä, että myös asumistukijärjestelmän tarkastelu on nostettu asumispoliittisessa kehittämisohjelmassa esiin.

Moniheli ry pitää hyvänä, että asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa huomioidaan asumisen laatuun liittyviä asioita osana MAL-sopimuksia. Näitä ovat esimerkiksi asuntojen koko, monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Alueellinen etninen eriytyminen on suurempaa lapsien kuin työikäisten kohdalla ja ulkomaalaistaustaiset lapset asuvat valtaväestöön kuuluvia lapsia selkeästi useammin ahtaasti. Asuntopolitiikassa tuleekin ottaa huomioon erityyppisten ja eri kokoisten asuntojen alueellisesti tasapainoinen sijoittuminen sekä suurten kohtuuhintaisten asuntojen suuri tarve.

Moniheli pitää erinomaisena, että myös asunnottomuuden poistaminen on nostettu osaksi asuntopoliittista kehittämisohjelmaa. Suomessa 18 % asunnottomista on maahanmuuttajataustaisia ja pääkaupunkiseudulla ja Turussa luku on n. 25 %. Näissä samoissa kaupungeissa myös ARA-asunnon saaminen on vaikeaa. Asunnottomuutta kokevista perheistä maahanmuuttajataustaisten perheiden osuus on ollut vielä tätäkin korkeampi. Asunnottomuuden poistamiseen liittyvissä toimenpiteissä tuleekin huomioida kaikki asunnottomat riippumatta heidän asunnottomuutensa taustalla olevista tekijöistä. Asumisneuvonnan lakisääteistämisen yhteydessä tulee huolehtia siitä, että neuvontaa on mahdollisuus saada sellaisella kielellä, jota ihminen ymmärtää. Asunnottomuutta ennaltaehkäisevä toimenpide on myös asunnon etsimisessä auttaminen ja tämän avun tulee jatkossa olla osana kuntien ja hyvinvointialueiden toteuttamia sotepalveluita niin, että työntekijöillä on siihen riittävästi aikaa myös sellaisten asiakkaiden kanssa, joille pelkkä neuvonta ja ohjaus ei riitä.